KLUCZ ODPOWIEDZI · DLA NAUCZYCIELA

Sprawdzian: Narodziny III Rzeczypospolitej (Polska po 1989 r.)

Grupa A

1. (1 pkt) **A**

2. (1 pkt) **A, B, D, E**

3. (4 pkt) **1. F; 2. P; 3. F; 4. P** — po 1 pkt za zdanie

4. (4 pkt) **1. P; 2. P; 3. F; 4. P** — po 1 pkt za zdanie

5. (2 pkt) **(1) 2004; (2) 77,45** — po 1 pkt za lukę

6. (2 pkt) Przykładowa odpowiedź: Liberalizacja cen, prywatyzacja, wymienialność złotego. Opanowanie inflacji, ale bezrobocie 16%.
Punktacja: Elementy(1)+ocena(1).

7. (3 pkt) Przykładowa odpowiedź: Demokracja, NATO, UE, PKB. Bezrobocie 20%, emigracja. Konieczna i udana.
Punktacja: Sukcesy(1)+koszty(1)+ocena(1).

8. (3 pkt) Przykładowa odpowiedź: NATO (1999): gwarancje bezpieczeństwa, art. 5, misje sojusznicze. UE (2004): fundusze, jednolity rynek, modernizacja. Sąsiedzi: pojednanie z Niemcami, trudne relacje z Rosją, partnerstwo z Ukrainą, Grupa Wyszehradzka.
Punktacja: NATO (1 pkt) + UE (1 pkt) + sąsiedzi (1 pkt). Razem 3 pkt.

9. (3 pkt) Przykładowa odpowiedź: Plan Balcerowicza, wdrożony od stycznia 1990 roku, był programem radykalnej transformacji ustrojowej polskiej gospodarki z centralnie planowanej na rynkową, określanym mianem „terapii szokowej". Obejmował m.in. uwolnienie cen, wprowadzenie wewnętrznej wymienialności złotego, zaostrzenie polityki pieniężnej i kredytowej oraz rozpoczęcie prywatyzacji przedsiębiorstw państwowych. Bezpośrednim skutkiem był gwałtowny spadek produkcji przemysłowej i wzrost bezrobocia w pierwszych latach transformacji, jednak plan pozwolił opanować hiperinflację odziedziczoną po PRL i stworzył fundamenty pod dalszy rozwój gospodarki rynkowej w Polsce.
Punktacja: 1 pkt za istotę planu (szybkie przejście od gospodarki centralnie planowanej do rynkowej, tzw. terapia szokowa) + 1 pkt za konkretne elementy planu (liberalizacja cen, wymienialność złotego, prywatyzacja, zaostrzenie polityki pieniężnej) + 1 pkt za skutki społeczno-gospodarcze (spadek produkcji i wzrost bezrobocia, ale opanowanie hiperinflacji). Maks. 3 pkt.

10. (3 pkt) Przykładowa odpowiedź: Fundusze 200+ mld euro, infrastruktura, PKB. Emigracja, Erasmus. Pozytywny, z wyzwaniami.
Punktacja: Gosp.(1)+społ.(1)+ocena(1).

Grupa B

1. (1 pkt) **C**

2. (1 pkt) **C**

3. (4 pkt) **1. F; 2. F; 3. P; 4. P** — po 1 pkt za zdanie

4. (4 pkt) **1. P; 2. F; 3. P; 4. P** — po 1 pkt za zdanie

5. (2 pkt) **(1) Balcerowicza; (2) 2010** — po 1 pkt za lukę

6. (2 pkt) Przykładowa odpowiedź: 10000 starych = 1 nowy. Opanowanie inflacji, stabilizacja.
Punktacja: Przebieg(1)+znaczenie(1).

7. (3 pkt) Przykładowa odpowiedź: Po 1989 r. Polska szybko przeprowadziła transformację demokratyczną — częściowo wolne wybory (4 i 18 czerwca 1989), w pełni wolne wybory parlamentarne (1991), nowa Konstytucja (1997) i rządy prawa. Reforma gospodarcza (plan Balcerowicza 1990) stworzyła gospodarkę rynkową i zbliżyła kraj do standardów europejskich. Rozpad ZSRS (1991) i Układu Warszawskiego otworzył drogę dla Polski do struktur zachodnich. NATO przyjęło Polskę (12 III 1999) jako gwarancję bezpieczeństwa; UE przyjęła (1 V 2004) po spełnieniu kryteriów z Kopenhagi (demokracja, gospodarka rynkowa, acquis communautaire). Reformy Buzka (1999) objęły samorząd, oświatę, służbę zdrowia i system emerytalny.
Punktacja: 1. Transformacja polityczna: przejście do demokracji, Konstytucja 1997, wolne wybory, trójpodział władzy (1 pkt). 2. Reformy gospodarcze: terapia szokowa Balcerowicza, gospodarka rynkowa, prywatyzacja — spełnienie kryteriów akcesji (1 pkt). 3. Czynniki zewnętrzne: rozpad ZSRS i Układu Warszawskiego, polskie aspiracje bezpieczeństwa (NATO), szansa integracji z demokratycznym Zachodem (1 pkt).

8. (3 pkt) Przykładowa odpowiedź: Sukcesy: demokracja, plan Balcerowicza, NATO (1999), UE (2004), dynamiczny wzrost PKB. Koszty: bezrobocie (20% w 2003), likwidacja zakładów, nierówności, emigracja po 2004. Ocena: transformacja konieczna i w długim horyzoncie udana.
Punktacja: Sukcesy (1 pkt) + koszty (1 pkt) + ocena (1 pkt). Razem 3 pkt.

9. (3 pkt) Przykładowa odpowiedź: NATO: art.5, misje. UE: fundusze. Sąsiedzi: pojednanie z Niemcami, V4.
Punktacja: NATO(1)+UE(1)+sąsiedzi(1).

10. (3 pkt) Przykładowa odpowiedź: Od 1 stycznia 1999 r. kraj podzielono na gminy, powiaty i 16 województw. Reforma dała samorządom większe kompetencje i środki.
Punktacja: 1 pkt – trójstopniowy podział: gmina, powiat, województwo; 1 pkt – zmniejszenie liczby województw do 16; 1 pkt – wzmocnienie samorządu terytorialnego.

Skala ocen (orientacyjna, 26 pkt w każdej grupie)

bardzo dobry (5)	24–26 pkt
dobry (4)	20–23 pkt
dostateczny (3)	13–19 pkt
dopuszczający (2)	8–12 pkt
niedostateczny (1)	0–7 pkt

Progi: 90%, 75%, 50%, 30%. Progi w Twojej szkole mogą być inne. W zadaniach otwartych uznaj każdą odpowiedź poprawną merytorycznie, także sformułowaną inaczej niż przykład.

Ten sprawdzian online, z wyjaśnieniem każdej odpowiedzi: **matury-online.pl/sprawdzian/historia/iii-rzeczpospolita**. Nauczyciele i korepetytorzy ułożą własną kartę z banku ponad 20 tys. zadań: **matury-online.pl/dla-korepetytorow**.